

**Česká zemědělská univerzita
Provozně ekonomická fakulta
Katedra humanitních věd**

Bakalářská práce
Formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice

Lucie Šimáňová

©2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Šimáňová

Provoz a ekonomika

Název práce

Formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice

Název anglicky

The process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Vyšehořovice

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Vyšehořovice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. (Ed.) Komunální volby v České republice v roce 2002. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003, ISBN 80-210-3211-1
- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4
- Bernard, J.; Kostecký, T.; Illner, M.; Vobecká, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: SLON, 2011, ISBN 978-80-7419-069-8
- Bubeníček, V. ; Čmejrek, J. ; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101
- Outlý, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44
- Říchová, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji tímto, že tuto bakalářskou práci „Formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice“, jsem vypracovala sama pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a jiných použitých zdrojů, které jsou citovány v práci a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetí osoby.

V Praze dne 14. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu RNDr., PhDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D., za odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce. Dále bych ráda poděkovala osloveným respondentům za jejich vstřícnost a ochotu při vedených rozhovorech.

Formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na lokální politický proces v obci Vyšehořovice. Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. První teoretická část vymezuje základní pojmy, které jsou nutné pro vypracování dané problematiky. Jednotlivé podkapitoly jsou věnovány definici obce a její působnosti, orgány obce a jejich pravomoci, komunální volební systém a jeho účinky, komunální stranická spektra, fenomén nezávislosti a s tím související nezávislí kandidáti, co způsobuje konfliktní linii a jak ji odstranit a v neposlední řadě politickou koalici a její typologii.

Druhá analytická část práce je už věnována konkrétní vybrané obci Vyšehořovice. Bude zde popsána historie obce, ekonomická aktivita obce, jak vysoká nezaměstnanost se v obci vyskytuje, s tím související možné pracovní příležitosti v obci. Dále jsou v této části zanalyzovány výsledky voleb v časové řadě od roku 2002 do roku 2014 a koaliční vztahy místních politických představitelů. Na závěr této práce bude použita případová studie, která bude ve formě rozhovorů s jednotlivými politickými aktéry obce, především se starostou obce, s místními politiky tak, aby pokryli stávající strany v zastupitelstvu.

Klíčová slova:

Vyšehořovice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

The proces of Setting Up the Local Government in the Municipality of Vyšehořovice

Summary

This bachelor thesis is focused on the local political process in the village Vyšehořovice. The thesis is divided into two main parts. The first theoretical part defines basic concepts that are necessary for the elaboration of the issue. Particular chapters are describing definition of the village and its powers, municipal authorities and their powers, municipal electoral system and its effects, municipal party spectrum, a phenomenon of independence and the related independent candidates, what causes cleavage and how to eliminate it and ultimately, a political coalition and its typology.

The second analytical part of the work is already dedicated to specific selected village Vyšehořovice. There will be described the history of the city, the economic activity of the municipality, as high unemployment in the village occurs, the related possible employment opportunities in the village. Furthermore, this part analyzed the election results and in the time series form 2002 to 2014, a coalition of local political relations representatives. At the conclusion of this work will be used in a case study that will be in the form of interviews with political actors of the village especially the mayor of the village, with local politicians in order to meet the existing parties in the council.

Key words:

Vyšehořovice, municipal political proces, election party, local party system, municipal coalition

Obsah

1	Úvod	12
2	Cíl a metodika	13
2.1	Cíl.....	13
2.2	Metodika.....	13
3	Teoretická východiska	14
3.1	Obec.....	14
3.2	Orgány obce.....	14
3.2.1	Zastupitelstvo obce.....	15
3.2.2	Orgány zřízené zastupitelstvem obce a rady obce.....	18
3.2.3	Rada obce.....	19
3.2.4	Starosta obce.....	21
3.2.5	Obecní úřad.....	22
3.3	Komunální volební systém a jeho účinky.....	22
3.3.1	Volební systém v České republice.....	23
3.3.2	Aktivní volební právo (právo volit).....	24
3.3.3	Pasivní volební právo (právo být zvolen).....	24
3.3.4	Komponenty komunálního volebního systému.....	24
3.3.5	Volební obvod.....	24
3.3.6	Forma kandidatury.....	25
3.3.7	Struktura hlasu.....	25
3.3.8	Volební klauzule.....	25
3.3.9	Volební formule.....	25
3.4	Komunální stranická spektra.....	26
3.4.1	Fenomén politické nezávislosti.....	26
3.5	Komunální konfliktní linie.....	27
3.6	Komunální politické koalice.....	28

3.6.1	Typologie koalic.....	28
3.6.2	Participace občanů.....	31
4	Analytická část.....	32
4.1	Charakteristika obce	32
4.2	Historie obce	32
4.3	Demografické údaje obce	33
4.3.1	Obyvatelstvo	33
4.4	Ekonomická aktivita v obci.....	35
4.4.1	Nezaměstnanost	36
4.4.2	Dopravní spojení obce.....	37
4.4.3	Spolky a sdružení.....	37
4.5	Charakter zástavby.....	38
4.5.1	Územní plán	38
4.6	Rozpočet obce.....	40
4.7	Politická aktéři v obci.....	41
4.7.1	SNK-spokojený život všem obcím Vyšehořovice a Kozovazy	41
4.7.2	SNK-pro Vyšehořovice.....	42
4.8	Volby do zastupitelstva obce v letech 2006-2014	42
4.8.1	Volby v roce 2002.....	42
4.8.2	Volby v roce 2006.....	43
4.8.3	Volby v roce 2010.....	44
4.8.4	Volby v roce 2014.....	45
4.9	Rozbor rozhovorů.....	46
4.9.1	Sestavování kandidátních listin	46
4.9.2	Problémy obce	47
4.9.3	Konfliktní linie	49
4.9.4	Styl místní politiky	50

5	Závěr	51
6	Seznam použitých zdrojů	53
6.1	Literatura.....	53
6.2	Legislativa.....	54
6.3	Internetové zdroje.....	54
7	Přílohy	56
A	Seznam respondentů	56
B	Osnova rozhovorů s respondenty	57

Seznam obrázků

Obrázek 1	Územní plán Vyšehořovice	39
Obrázek 2	Územní plán části obce Kozovazy	39
Obrázek 3	Volby do zastupitelstva 2002	43
Obrázek 4	Volby do zastupitelstva 2006	44
Obrázek 5	Volby do zastupitelstva 2010	45
Obrázek 6	Volby do zastupitelstva 2014	46

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj obyvatel v obci k roku 2015	34
Graf 2	Struktura složení obyvatel dle pohlaví v obci k 31. 12. 2015	34
Graf 3	Zaměstnanost v obci v rámci odvětví 31.1. 2016.....	35
Graf 4	Nezaměstnanost v obci v letech 2014-2017	36

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice.

„Jakákoliv veřejná moc, vykonávaná mimo moc zákonodárnou či soudní, je prováděna jako tzv. veřejná správa.“ Veřejná správa se může realizovat ve třech podobách a těmi jsou státní moc, územní samospráva a profesní samospráva. Státní moc je nositelem veškeré veřejné moci, ale část moci může stát přenechat jiným institucím nebo subjektům. Takovým příkladem je územní samospráva, která se zabývá takovou mocí, která zbývá mimo moc státní. Mezi subjekty územní samosprávy patří obce a kraje (Bubeníček, Čmejrek, Čopík, 2010).

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. První teoretická část vymezuje základní pojmy, které jsou nutné pro vypracování dané problematiky. Jednotlivé podkapitoly jsou věnovány definici obce a její působnosti, orgány obce a jejich pravomoci, komunální volební systém a jeho účinky, komunální stranická spektra, fenomén nezávislosti a s tím související nezávislí kandidáti. Co způsobuje konfliktní linii a jak ji odstranit a v neposlední řadě politickou koalici a její typologii.

Druhá část bakalářské práce je praktická část, která bude aplikována pomocí případové studie, ve formě rozhovorů se členy zastupitelstva, především se starostou obce a s místními členy politického života. Dále je v této části popsána historie obce, ekonomická aktivita obce, jak vysoká nezaměstnanost se v obci vyskytuje a s tím související možné pracovní příležitosti v obci. Dále jsou zanalyzovány výsledky voleb v časové řadě od roku 2002 do roku 2006 a koaliční vztahy místních politických představitelů.

2 Cíl a metodika

2.1 Cíl

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňující způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice. Dílčími cíli práce budou v rámci zvoleného tématu charakteristika hlavních socioekonomických ukazatelů obce a vyhodnocení jejich vlivů na vývoj a fungování místní samosprávy. Dále identifikace aktérů politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analýza jejich vzájemných vztahů a v poslední řadě definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

2.2 Metodika

Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a rozhovory s místními politiky. Rozhovory budou prováděny s cca 10 členy místního politického života v obci. Rozhovory budou vedeny podle polostrukturovaných otázek, které při vedeném rozhovoru budou dále rozšiřovány o doplňující otázky. Mezi členy místního politického života v obci, se kterými budou prováděny rozhovory, budou patřit, starosta obce, místostarostka obce a členové zastupitelstva. Další metoda, která bude v práci použita, je komparace při srovnávání výsledků komunálních voleb v letech 2002-2014. Cílem rozhovorů bude získat co nejvíce informací o místním politickém životě, které se nedají získat z dohledatelných dat, jako jsou výsledky voleb, složení zastupitelstva, složení rady apod. Důvodem, proč se budou dělat rozhovory s 10 členy místního politického života v obci, bude také to, abychom zjistili, jak jednotliví respondenti vidí politický život v obci, jak si své vlastní jednání vysvětlují. Na základě provedených rozhovorů bude na závěr práce poskládán celkový obraz konfrontací různých pohledů ze všech rozhovorů a jejich následující interpretace.

3 Teoretická východiska

3.1 Obec

„Jedná se o základní samosprávné společenství občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“ (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §1).

Obec má svůj vlastní majetek, se kterým může samostatně pracovat.

Veřejnoprávní korporace, která může jednat navenek pouze prostřednictvím svých orgánů tzv. funkcionářů – FO. Zákon rozlišuje 4 formy samosprávních celků. Jedná se o obec, městys, město a statutární město (Balík a kolektiv, 2002).

3.2 Orgány obce

Mezi základní orgány obce patří zastupitelstvo obce, které je řízeno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen zákon o obcích). Mezi další orgány obce patří rada obce, starosta obce, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise, ta je zřízena v případě, kdy je jí svěřen výkon přenesené působnosti (Balík a kolektiv, 2002).

V roce 2000 došlo ke změně názvu z obecního zastupitelstva na zastupitelstvo obce a z obecní rady na radu obce.

Města mají hlavní výkonný orgán, kterým je zastupitelstvo. Mezi další orgány města patří, rada města, starosta, obecní úřad a dále zvláštní orgány města. Obec, které se řadí mezi obec-městys, mezi její orgány patří, zastupitelstvo městyse, rada městyse, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Za zvláštní typ obce se považuje statutární město, liší se od města tak, že statutární město je rozděleno na jednotlivé městské obvody a městské části, které mají vlastní samosprávné orgány. Městský obvod je spravován zastupitelstvem městského obvodu. Obecně je statutární město spravováno zastupitelstvem města a mezi další orgány statutárního města patří rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města.

Městská část je spravována zastupitelstvem městské části a mezi další orgány městské části patří rada městské části, starosta, úřad městské části a zvláštní orgány městské části. V takovém případě, kdy je město statutárním městem, zřizuje se tajemník, který má funkci tajemníka magistrátu a patří mezi zaměstnance města. Město se může stát statutárním městem pouze tehdy, pokud dojde k novelizaci zákona o obcích. Mezi statutární města patří Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek – Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §67-§ 98. Jako jediné je zastupitelstvo obce zakotveno ústavně, proto může disponovat přímou, demokratickou legitimitou, protože je voleno občany na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním (Balík a kolektiv, 2003).

Počet členů zastupitelstva určuje počet obyvatel obce a velikost územního obvodu (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §68):

• Do 500 obyvatel	5 až 15 členů
• od 500 do 3000 obyvatel	7 až 15 členů
• od 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
• od 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
• od 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
• nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

„Počet členů zastupitelstva, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení “ (zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích, §68).

Zastupitelstvo je voleno na 4 roky. Mandát člena zastupitelstva vzniká dnem, kdy je ukončeno hlasování. Člen zastupitelstva musí složit před zastupitelstvem obce slib, pokud

složení slibu odmítne nebo chce složit slib s výhradou, jeho mandát zaniká. Dalším způsobem, kdy mandát zastupitele může zaniknout je v případě volby nového zastupitelstva, úmrtím zastupitele, zánikem celé obce, doručením písemné rezignace starostovi a vyslovením ztráty mandátu z důvodu neslučitelnosti funkcí, ztráty volitelnosti nebo pravomocného rozsudku soudu nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Svůj mandát člen zastupitelstva vykonává osobně a v souladu se svým slibem. Není vázán žádnými příkazy (Balík a kolektiv, 2003).

Slib zastupitele zní takto: „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě v zájmu obce (města, městyse) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky a složením tohoto slibu potvrdí svým podpisem*“ (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §69 odst.3).

Mezi základní práva členů zastupitelstva patří (Balík a kolektiv, 2003):

- Právo iniciativy – právo předkládat návrhy zastupitelstvu
- Právo interpelace – možnost vznášet podněty na radu obce a další orgány obce
- Právo informace – možnost být informován od zaměstnanců obce ve věcech souvisejících s výkonem jejich funkce

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce a je mu také vyhrazeno (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §84):

- a) „*Schvalovat program rozvoje obce, rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni*“
- b) „*Zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny*“
- c) „*Rozhodovat o založení nebo rušení PO, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách*“

- d) *„Delegovat a navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání“*
- e) *„Vydávat obecně závazné vyhlášky obce“*
- f) *„Rozhodovat o vyhlášení místního referenda“*
- g) *„Navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a slučování obcí“*
- h) *„Určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni“*
- i) *„Zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce“*
- j) *„Volit z řad členů zastupitelstva starostu obce, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce“*
- k) *„Stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva“*
- l) *„Zřizovat a zrušovat obecní policii“*
- m) *„Rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce“*
- n) *„Udělovat čestné občanství“*
- o) *„Plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem“*

Z výše uvedeného lze říci, že zastupitelstvo ovlivňuje strukturu ostatních obecních orgánů na základě své legitimacy. Zastupitelstvo se může usnášet pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny členů zastupitelstva. Pro přijetí usnesení, včetně voleb, je potřeba, aby hlasovala nadpoloviční většina členů zastupitelstva. Starosta vždy řídí a svolává zasedání členů zastupitelstva dle potřeby, nejméně jedenkrát za 3 měsíce, vždy na území obce (v obcích, kde není ustanovena rada obce, se musí scházet nejméně jednou za 2 měsíce). Zasedání zastupitelstva je veřejnosti přístupné. Z průběhu jednání zastupitelstva se vyhotoví zápis, nejpozději do 10 dnů je podepsán starostou obce a určenými ověřovateli. Uložen je na obecním úřadě, kde je přístupný veřejnosti. Vždy zastupitelstvu předsedal nejstarší člen zastupitelstva, ale novela zákona z roku 2008 přinesla změnu, že zastupitelstvu předsedá starosta obce (Balík a kolektiv, 2003).

3.2.2 Orgány zřízené zastupitelstvem obce a rady obce

„Zastupitelstvo obce si může zvolit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě výborů a rada obce v podobě komise “ (Balík, 2009).

3.2.2.1 Výbor

V takových obcích, kde není zřízena rada obce, zřizuje komisi starosta obce, v žádném případě zastupitelstvo obce. Povinností každé obce je zřídit výbor kontrolní a finanční. V obci, kde se 10 % z obyvatel hlásí k jiné národnostní menšině, je povinnost obce zřídit výbor pro národnostní menšiny, pokud o to požádá zástupce hlásící se k zájmům národnostní menšiny.

Každý výbor musí mít lichý počet členů a v jeho čele stojí člen zastupitelstva. Výbor je odpovědný zastupitelstvu z toho důvodu, že je to jeho zřizovatel. Plní úkoly, kterými ho zastupitelstvo pověří. Scházejí se dle vlastní potřeby. Jejich schůze nejsou veřejné a po jejich schůzi je vyhotoven záznam schůze, který podepíše člen zastupitelstva.

Finanční a kontrolní výbor je nejméně tříčlenný. Jejich členy nemůže být starosta obce, místostarosta obce, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadě (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §119).

Finanční výbor kontroluje finanční prostředky obce, její hospodaření s majetkem. Zřizovatelem je zastupitelstvo. Kontrolní výbor kontroluje dodržování usnesení vydané zastupitelstvem obce a rady obce, pokud je zřízeno. Dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory na úseku samostatné působnosti i obecním úřadem. Plní další úkoly, které jim byly zadané přímo zastupitelstvem obce (Balík, 2009).

3.2.2.2 *Komise*

Jedná se o iniciativní a poradní orgán zřízen přímo radou obce. Komise se v některých případech může považovat také za výkonný orgán, ale to pouze v takovém případě, kdy jí byl svěřen výkon přenesené působnosti. Komise je odpovědná z veškeré své činnosti radě obce, pouze ve věcech výkonu přenesené působnosti je odpovědná starostovi obce (Čmejrek, 2010).

3.2.3 **Rada obce**

Patří mezi výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti. Ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. Je upravena zákonem č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §99-§102.

V případě, že v obci není zvolena rada obce, vykonává její pravomoci starosta obce. Členové rady jsou jmenování členy zastupitelstva. Rada obce se skládá ze starosty obce, minimálně z jednoho místostarosty obce a z dalších členů rady obce. Počet členů se pohybuje mezi 5 a 11 členy. Nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů v zastupitelstvu obce. Počet musí být vždy lichý. Rada obce se nevolí v takových obcích, kde počet členů v zastupitelstvu je menší jak 15. Orgán rada obce může skončit také v případě, že počet členů zastupitelstva klesne pod 11 a na volné mandáty nenastoupí nový členové. Schůze rady obce jsou neveřejné, může na své schůze pozvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby. Rada obce se může usnášet tehdy, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů a k platnému rozhodnutí je zapotřebí také nadpoloviční většina členů rady. Ze schůze se pořizuje zápis, který musí podepsat starosta. Zápis musí být pořízen nejpozději do 7 dnů od jeho konání. Zápis provádí starosta obce nebo místostarosta obce. V zápise je uveden počet přítomných členů, dále projednávaný a popřípadě schválený program schůze, průběh a výsledek hlasování a přijetí usnesení (Balík a kolektiv, 2003).

Radě obce je vyhrazeno (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §102):

- a) *„Zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce“*

- b) *„Plnit vůči právníckým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvem obce“*
- c) *„Rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti“*
- d) *„Vydávat nařízení obce“*
- e) *„Projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce“*
- f) *„Stanovit rozdělení pravomoci v obecním úřadě, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu“*
- g) *„Na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem“*
- h) *„Zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce (dále jen „komise“), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy“*
- i) *„Kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce“*
- j) *„Stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadě a v organizačních složkách obce“*
- k) *„Ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti, tuto působnost může obec svěřit obecnímu úřadu nebo starostovi zcela nebo zčásti“*
- l) *„Přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi“*
- m) *„Stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností“*
- n) *„Schvalovat organizační řád obecního úřadu“*
- o) *„Plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem“*
- p) *„Schvalovat účetní závěrku obcí zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni“*

3.2.4 Starosta obce

Starosta obce je upraven v zákoně č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, § 103-108. Osoba, která prezentuje obec navenek, spolu s místostarostou obce. Považuje se za nejvýraznější politickou osobnost obce. Pokud se člověk chce stát starostou, musí být občanem České republiky. Z výkonu své funkce je odpovědný zastupitelstvu obce. Je členem rady, nemá charakter statutárního orgánu, proto někdy je označován za orgán bez pravomocí. Volen je z členů zastupitelstva. Proto také, jakékoliv usnesení starosty musí být nejdříve schváleno zastupitelstvem, jinak jsou neplatné. Mezi největší pravomoc starosty obce patří svolávání zasedání zastupitelstva a rady obce. Dále podepisuje zápisy z těchto zasedání. V případě nepřítomnosti starosty nebo v případě, kdy starosta nemůže vykonávat svou funkci, ho zastupuje místostarosta obce. Také v případě, kdy se starosta své funkce vzdá nebo je odvolán, dočasně ho zastupuje místostarosta. Místostarostu, stejně jako starostu volí zastupitelstvo obce a ze své činnosti je také odpovědný zastupitelstvu. Starosta i místostarosta obce podepisují nově vydané právní předpisy (Čmejrek, 2010).

Starosta, práva a povinnosti (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, §103):

- a) *„Odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok“*
- b) *„Plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat. Podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu, vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce“*
- c) *„Může pro projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech“*
- d) *„Může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku“*
- e) *„Odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce“*
- f) *„Zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu“*

- g) *„Rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce“*
- h) *„Plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony“*
- i) *„Plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu“*

3.2.5 Obecní úřad

„Obecní úřad tvoří starosta, místopředseda, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu, v čele obecního úřadu je starosta.“ (zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, § 109).

Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010):

- Plní takové úkoly, které mu uloží zastupitelstvo obce nebo rada obce.
- Plní pomocnou funkci výborům a komisím v jejich činnostech.
- Rozhoduje v takových případech, které jsou stanovené zákonem o obecním zřízení nebo jsou stanovené zvláštním zákonem.

V rámci obecního úřadu s rozšířenou funkcí nebo s pověřeným obecním úřadem působí také tajemník. Tajemník je jmenován na základě předchozího souhlasu ředitele krajského úřadu. Samotné jmenování je prováděno přímo starostou. Stejný postup se také provádí při odvolání tajemníka. Tajemník má možnost se účastnit zasedání zastupitelstva, tak zasedání rady obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3 Komunální volební systém a jeho účinky

„Neopominutelnou součástí demokratického politického procesu je bezesporu instituce svobodných, všeobecných, soutěživých, definitivních, přímých, pravidelných, rovných a tajných voleb, ve kterých se tím nejdůležitějším politickým aktérem stává občan v roli voliče“ (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.3.1 Volební systém v České republice

Komunální volební systém obsahuje 4 zákony, které upravují průběh voleb. Zákon č. 368/1990 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev a obcích, podle tohoto zákona se konaly volby v roce 1990. Druhý zákon č. 298/1992 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích a místní referendum, podle tohoto zákona se nekonaly žádné volby. Třetí zákon č. 152/1994 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně doplnění některých dalších zákonů, podle toho zákona se konaly volby v roce 1994 a v roce 1998. Poslední čtvrtý zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích o změně a doplnění některých dalších zákonů (Balík, 2009).

„Volby představují klíčový mechanismus zastupitelské demokracie, v němž se postoje a preference občanů materializují do konkrétní podoby zvolených zastupitelských orgánů. Proto také volby představují nejdůležitější formu politické participace občanů“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

Používají se dva základní volební principy. Většinový volební princip, který je založen na jednomandátových volebních obvodech. Ve většinových systémech je voleno tolik obvodů, kolik bude zvoleno mandátů. Tento volební princip má řadu výhod: jednoduchost, vysokou personalizaci volby, úzké sepětí zvoleného zastupitele s volebním obvodem a jeho voliči. Největší nevýhoda je značná disproporcionalita volebních výsledků, která může zvýhodnit silnější strany oproti stranám slabším. Mezi slabší strany patří například strany, které nově vznikly apod. Může také dojít k situaci, kdy strana, která získala největší počet hlasů, i přesto prohraje volby. K takovým situacím dochází především při použití prosté většiny hlasů.

Další základní volební princip, který se používá, je princip poměrového zastoupení. Naproti většinovému volebnímu principu je princip poměrového zastoupení velmi spravedlivý, především proto, že plní základní úkol voleb a tím je odhalit aktuální rozložení politických sil a na základě toho rozdělit mandáty. Tato možnost je natolik rozvinutá, že musí být částečně utlumená, z toho důvodu, aby nedošlo k situaci, kdy se do zastupitelského orgánu dostane příliš velké množství politických orgánů. Proto se tato situace někdy řeší umělým prahem jinými slovy tzv. volební klauzulí. Tento princip poměrového zastoupení je

velmi složitý. Nevýhodou je také závislost kandidátů na stranických strukturách než na konkrétních voličích (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3.2 Aktivní volební právo (právo volit)

Právo volit má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let nebo v den voleb dosáhl 18 let a má v obci nebo městě trvalé bydliště. Nebo také občan jiného státu, který dosáhl 18 let nebo v den voleb dosáhl 18 let a je v obci nebo městě přihlášen k trvalému pobytu a možnost jít k volbám mu povoluje mezinárodní úmluva (konkrétně občané EU), kterou je Česká republika povinna se řídit a je zaznamenána ve Sbírce mezinárodních smluv (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3.3 Pasivní volební právo (právo být zvolen)

Právo být zvolen do poslanecké sněmovny má každý občan s trvalým pobytem v České republice, který dosáhl věku 21 let. Právo být zvolen do senátu má každý občan, s trvalým obytem v České republice, který dosáhl věku 40 let. V obecních volbách platí věková hranice 18 let (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3.4 Komponenty komunálního volebního systému

Jednotlivé komponenty komunálního volebního systému mohou na sebe navazovat, ale mezi sebou žádnou vazbu nemají. Mezi základní komponenty volebního systému patří volební obvod, forma kandidatury, struktura hlasu, volební klauzule a volební formule (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.3.5 Volební obvod

Jedná se o soubor voličů, kteří volí kandidáty (zastupitele) přidělené k určitému volebnímu obvodu. Nejdůležitějším faktorem u volebního obvodu je jeho velikost, a ta nezaleží na velikosti území obce, počtu obyvatel nebo počtu voličů, ale na počtu volených

zastupitelů (mandátů). Rozlišujeme jednomandátové obvody a více mandátové obvody (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.3.6 Forma kandidatury

Forma kandidatury je závislá na typu volebního obvodu. V jednomandátových volebních obvodech se nejčastěji používá personální kandidatura. V takovém případě se volič rozhoduje mezi jednotlivými kandidáty. Tento typ kandidatury se používá při volbách do senátu. Existuje také listinná forma kandidatury, která se používá ve více mandátových volebních obvodech. V těchto případech se volič rozhoduje mezi kandidátními listinami (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.3.7 Struktura hlasu

Struktura hlasu je úzce spjata s typem kandidatury. Každý volič musí hlasovat osobně, zastoupení ani zplnomocnění není přístupné. Obecně rozlišujeme kategorický hlas (volič může hlasovat pouze pro kandidáty z jedné politické strany), ordinální hlas (volič může hlasovat pro kandidáty z různých politických stran) nebo hlas jediný a vícenásobný (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.3.8 Volební klauzule

Tzv. uzavírací klauzule nebo umělý práh. Jedná se o minimální počet hlasů, kterého by měla dosáhnout strana, aby se dostala do další fáze voleb do tzv. skrutinia (sčítání hlasů při volbách), kde se přímo rozdělují mandáty. Uplatňuje se především v poměrných volebních systémech (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.3.9 Volební formule

Jedná se o matematický výpočet, prostřednictvím kterého se převádí volební výsledky na mandáty (často bývá označována za volební techniku). Je to nedílná součást volebního systému (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

3.4 Komunální stranická spektra

Počet politických stran, které v obcích působí, je silně závislý na velikosti obce. Stranická spektra v obcích, které mají více než 2 000 obyvatel nejčastěji zahrnují všechny parlamentní strany, kromě těchto stran, zahrnují ještě další politické subjekty místního nebo regionálního charakteru (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

Česká republika se vyznačuje hustým a značně roztráštěným osídlením s velkým počtem malých venkovských obcí. Pro politický charakter agendy místní samosprávy je zásadní počet obyvatel, od kterého se odvíjí množství finančních prostředků, jenž je obec získává ze státního rozpočtu formou sdílených daní (Bubeníček, Čopík, Hajný, Kopriva, Neumanová, 2005).

Zkoumání malých obcí má svůj důvod, jelikož malé obce tvoří převážnou část z celkového počtu obcí v České republice. Je to hlavně z důvodu jejich četnosti. Porozumění menších lokálních politických jevů v malých obcích může v některých případech napomoci k celkovému porozumění komunálního politického prostředí a České republiky jako celku (Bubeníček, Kubálek, 2012).

3.4.1 Fenomén politické nezávislosti

Mezi charakteristické rysy politického dění na obecní úrovni je charakteristické velkým množstvím nezávislých kandidátů a jejich následné sdružení (Čmejrek, 2008).

V menších obcích nezávislý kandidáti a jejich sdružení tvoří jedinou formu možného politického zapojení. Ve větších obcích potom fungují jako doplňující subjekty stranického spektra a v častých případech poté působí na kandidátkách parlamentních politických stran (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004).

Nezávislý kandidáti představují značný problém při zpracování výsledků komunálních voleb, to z toho důvodu, že nejčastěji nejsou spojeni s žádnou politickou stranou, ale často se za tím skrývá taktický kalkul. Nezávislí kandidáti se také mohou objevit na kandidátních

listinách parlamentních stran, a to z řad důvodů. Především se jedná o slabost členské základny politických stran. Jedná se o menší obce nebo města, kde by bylo velmi obtížné, aby politické strany bez nezávislých kandidátů sestavily kandidátní listiny. Dalším důvodem je dobrá image politické strany, která vstupuje na lokální politickou scénu. Protože politické strany v malých obcích způsobují nesvárnost a politikaření, nezávislé osobnosti oproti tomu představují pracovitost a schopnost spolupráce. Třetím důvodem, jak už bylo zmíněno, je taktický kalkul předjímající povolební kalkulační jednání. Počet zapojení nezávislých se ale snižuje, z důvodu růstu velikosti obce. Například České Budějovice po volbách v roce 2006 mezi 45 zastupiteli jsou pouze čtyři bez politické příslušnosti, tj. necelých 9 % (Čmejrek, 2008).

3.5 Komunální konfliktní linie

Konfliktní linii lze také označit jako štěpení nebo rozpory, pro které se v české politologii ujal anglický pojem „cleverages.“ Konfliktní linie představuje konflikt dvou protichůdných zájmů různých skupin ve společnosti, kolem kterých se mohou formovat různé politické subjekty a tyto zájmy artikulují na politické scéně. O konfliktní linii z hlediska formování stranických systémů, se dá hovořit v takovém případě, kdy rozpor mezi skupinami (ideologický, etnický, sociální, národnostní, geografický) přeroste do otevřeného konfliktu a má trvalý charakter a představuje tak politický problém. Za politickými spory v malých obcích nejčastěji stojí osobní vztahy. Za další významný zdroj konfliktní linie lze považovat rozpory s budoucím rozvojem obce. Taková situace nejčastěji nastává v případě, kdy se do obce přistěhuje značná část nových obyvatel a ta má za cíl např. posílení technické infrastruktury, zatímco tzv. starousedlíci chtějí nechat vše po staru. Z toho důvodu přistěhovalci vstupují do politického života obce a snaží se prosadit své cíle. Dalším zdrojem konfliktní linie může být tzv. spor centrum x periferie. Tento rozpor může být v takových obcích, které jsou složeny z více částí, či vzdálenějších sídelních jednotek. Velký problém také může nastat v případě, kdy do centrální části obce je příliš investováno a na krajní části obce se zapomíná, což se samozřejmě nelíbí tamějšímu obyvatelstvu, a proto se začínají aktivně zapojovat do politiky obce. Dalším způsobem vzniku konfliktní linie může být zakořeněno v dávné historii, konkrétně konflikty lokálních rodinných klanech, které se

táhnou už dlouhé roky a štěpí tak politické strany na kandidátních listinách (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010).

3.6 Komunální politické koalice

Pouhé zastoupení v zastupitelstvu není samo o sobě dostačující, protože pro vládnutí je zapotřebí mít nadpoloviční většinu mandátů, z toho důvodu, je za potřebí uzavřít spojení, tzv. koalici, minimálně dvou stran. *„A právě způsob tohoto uzavírání, jeho logika, taktiky, motivy a preference stojí od poloviny 20. století v centru pozornosti politické vědy“* (Balík, 2009).

3.6.1 Typologie koalic

Obecně se koalice rozdělují na dvě hlavní kategorie, na koalici s minimálními vítěznými a na koalici nadměrnými (dříve také pod názvem velké). Tato kategorizace může být dostačující, avšak vypovídá to o silné míře soutěživosti. Není schopna dát odpovědi na další otázky, které jsou spojené s charakterem politické kultury, z toho důvodu, že koalice nadměrných zahrnuje všechny velké klasické koalice, tak také zahrnuje velké koalice dvou největších ideových protivníků. Z toho důvodu nám nestačí pouze kategorizace na dvě hlavní, ale můžeme třídit koalice dvouúrovňově, přičemž zmíněnou první úroveň dělení koalic označíme za třídu koalic, která je založena na počtu aktérů a druhou úroveň označíme za typ založený předně na ideové vzdálenosti prvků uvnitř systému, následně také na počtu aktérů. Rozdělení tříd koalic jsou spojené s různými typy. Ke třídě minimální vítězné koalice lze pouze připojit typ minimální vítězné ideově propojené (MVIP), minimální vítězné ideově nepropojené (MVIN). K poslední třídě nadměrné koalice lze připojit typy koalic nadměrné ideově propojené (NIP) a nadměrné ideově nepropojené (NIN) a v neposlední řadě lze přiřadit typ široké a vše stranické koalice. Koalice velká lze přiřadit k oběma třídám (Balík, 2009).

3.6.1.1 *Minimální vítězná ideově propojená koalice*

Její členové mají k sobě velmi blízko a jedná se o koalici, která má právě tolik členských subjektů, kolik potřebuje k většině. Z pohledu teorie racionální volby a z pohledu optimálnosti, je tento typ koalice ten nejlogičtějším řešením povolební situace, zároveň nejvíce podporuje soutěživost stranického systému, kdy voličům dává naději změnit politiku způsobenou odlišnými volebními výsledky v příštích volbách. Ti, kteří vytváří tuto koalici, se řídí motivy teorie racionální volby – maximalizují politický vliv na vynaložení co nejmenší energie.

3.6.1.2 *Minimální vítězná ideově nepropojená koalice*

Koalice, která disponuje nejmenším počtem mandátů, které jí stačí dosáhnout většině, není ideově propojená. Tvoří ji subjekty z opačných částí politického spektra, to znamená, že vylučuje alespoň jeden subjekt umístěný na ideovém spektru mezi dvěma členy koalice. Tato koalice vzniká buď v případě, kdy není možnost sestavit minimálně vítěznou koalici ideově propojenou z důvodu nezískání většiny nebo se ideově propojená koalice nevytvoří z personálních důvodů.

3.6.1.3 *Velká koalice*

Tato koalice není definována mechanicky, charakterem většiny, ale pouze ideově. Jde o spojení dvou stran, které jsou dominantní, ale ideově se jedná o protikladné aktéry. Pouze za určitých okolností můžou do koalice přizvat i jiné menší, středové subjekty. Aby se koalice mohla označovat jako velká, je zapotřebí, aby v opozici zůstaly alespoň dva relevantní protivníci, kteří jsou ideově proti sobě. Velká koalice bývá vytvářena z důvodu nemožnosti uzavřít koalici minimálně vítěznou ideově propojenou, a to nejčastěji z personálních důvodů.

3.6.1.4 Nadměrná ideově propojená koalice

V této koalici bývá přítomen nejméně jeden nadbytečný člen, bez kterého by koalice stále disponovala většinou hlasů. Mezi další podmínky patří ideová propojenost členů této koalice. Často se stává, že například tři ideově blízké subjekty s výraznou většinou v koalici spolupracují proti většinou dvěma, třeba i ideově blízkými subjekty.

3.6.1.5 Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tento typ koalice se objevuje velmi zřídka. Má velmi podobné vlastnosti jako nadměrná ideově propojená koalice a to konkrétně, že se v koalici nachází minimálně jeden nadbytečný člen, ale tvoří ji ideově vzdálení členové. Mezi další podobnou vlastnost patří přítomnost více členů opozice (pokud by se tam nacházel pouze jeden člen, jednalo by se o koalici všestrannou), v takovém případě se musí alespoň jeden z nich nacházet mezi dvěma členy koalic.

3.6.1.6 Široká koalice

Jedná se o koalici více než dvoučlennou a její součástí musí být více subjektů, než je dostačující k získání nadpoloviční většiny v legislativním tělese. Zároveň musí v koalici probíhat spolupráce ideově nesourodých subjektů. V opozici zůstává jeden relevantní politický partner, většinou z ideologických důvodů. Tato koalice bývá nazývána termínem „duhová koalice.“

3.6.1.7 Všestranná koalice

Poslední typ koalice, ale neméně důležitý, je všestranná koalice. Lze ji označovat na různých úrovních stranicko-politického systému různými termíny jako všeobecní, všekrajská, všestátní (všenárodní). V této koalici neexistuje opozice, protože všechny relevantní politické síly se podílejí na formování exekutivy. Naproti tomu, pokud se chceme pustit do minimální vítězné koalice je to spojené s častými a velmi tvrdými střety s opozicí, které mohou vést k porážce v dalších volbách (Balík, 2009).

3.6.2 Participace občanů

Participace občanů je chápána jako zapojení občanů do politického procesu nebo způsob, prostřednictvím kterého jedinci dosahují individuálních cílů. Politická participace občanů je v hodně směrech ovlivněna velikostí obce či měst. Z důvodu stále většího poklesu volební účasti a malým zájmem občanů o převzetí odpovědnosti v rámci politického procesu, se stále více hledají nové možnosti zapojení občanů do politického procesu a zvýšení jejich politické participace. Z toho důvodu jsou upřednostňovány v evropském správním prostoru takové reformní kroky, které jsou mířené k decentralizaci veřejné správy a k co nejširšímu uplatnění principu subsidiarity.

3.6.2.1 Volební účast

Jedná se o jeden ze základních ukazatelů politické participace občanů a je to také jedna ze základních charakteristik politického prostoru. Jeden z důvodů nízké volební účasti je typ voleb, protože každý volič vkládá do jiných typů voleb jinou důležitost. Jinou důležitost vkládá volič do voleb Evropského parlamentu a jinou důležitost vkládá do voleb do Poslanecké sněmovny, to už z toho důvodu, že Poslanecká sněmovna představuje zákonodárnou moc a už souvisí konkrétně s Českou republikou, protože voliči se často identifikují se svým státem, proto pro ně budou velmi důležité i volby obecní, kde se občan opět identifikuje se svým státem, ale především se svou obcí. Nedůvěra k volbám jako takovým a z toho důvodu vznikající nízká účast při volbách je také často způsobena věkem volených kandidátů ať se jedná o nejstarší či nejmladší (Čmejrek, 2008).

4 Analytická část

4.1 Charakteristika obce

Obec Vysehořovice s částí Kozovazy se nachází 25 km východně od Prahy a 5 km jižně od města Čelákovice. Obec leží v trojúhelníku tří měst, Čelákovice, Úvaly a Český Brod. Správním odvodem obce je pověřen městský úřad v Čelákovících a správním odvodem s rozšířenou působností je pověřen městský úřad Brandýs nad Labem/Stará Boleslav.

Ačkoliv se jedná o velmi malou obec, do podvědomí lidí se dostala především velkou koncentrací historicky velmi zajímavých staveb, dnes však jsou dochované pouze jejich zříceniny. Jedná se o románsko-gotický kostel sv. Martina z konce 13. století, jehož zřícenina stojí vedle novějšího kostela z období baroka 1769-1770. Dále se jedná o zříceninu zvonice, která vyhořela s původním kostelem v roce 1677. Naproti současnému kostelu se nachází rozlehlý areál patřící ke zřícenině tvrze z 15. století. V novější době vznikla na západním okraji obce pozdně secesní škola. Na návsi obce se nachází poslední, ale neméně důležitá architektonická památka, barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1777 (oficiální stránky obce Vysehořovice, 2017).

Rozloha obce k 31. 12. 2016, je 659,88 ha z toho je 537,08 ha zemědělská půda a 122,79 ha nezemědělská. Podíl zemědělské půdy z celkové výměry půdy je 81,3 %, podíl orné půdy ze zemědělské půdy je 92,1 % (Český statistický úřad 2016).

4.2 Historie obce

První písemné zmínky o obci jsou zjištěné ze zápisu v roce 1178, když kníže Soběslav II. daroval popluží, původně patřící jistému Vratišovi, kapitule Vyšehradské. Kapitula zde založila, nejstarší zachovanou stavbu, kostel sv. Martina, který náleží do období přechodu mezi románským a gotickým slohem.

První známí držitelé obce Vysehořovice byli vždy různě vysoce postavení církevní hodnostáři nebo osoby, které se vztahovali k církevní administrativě pod Vyšehradskou kapitulou.

První doložení majitelé celé vsi jsou bratři Byčen, Sezema a Záviš z Vyšehořovic v roce 1407. Z let 1410–1411 se pak dochoval zápis ze soudní pře, kdy se Anna z Vyšehořovic soudila o své věno. Díky tomuto zápisu ze soudní pře jsme se mohli zjistit dalšího vlastníka z Vyšehořovic, a to Prokopa z Vyšehořovic, který bydlel v Nehvizdech. Vyšehořovice také rovněž patřily bohatému staroměstskému měšťanu Zikmundovi Rokycanskému.

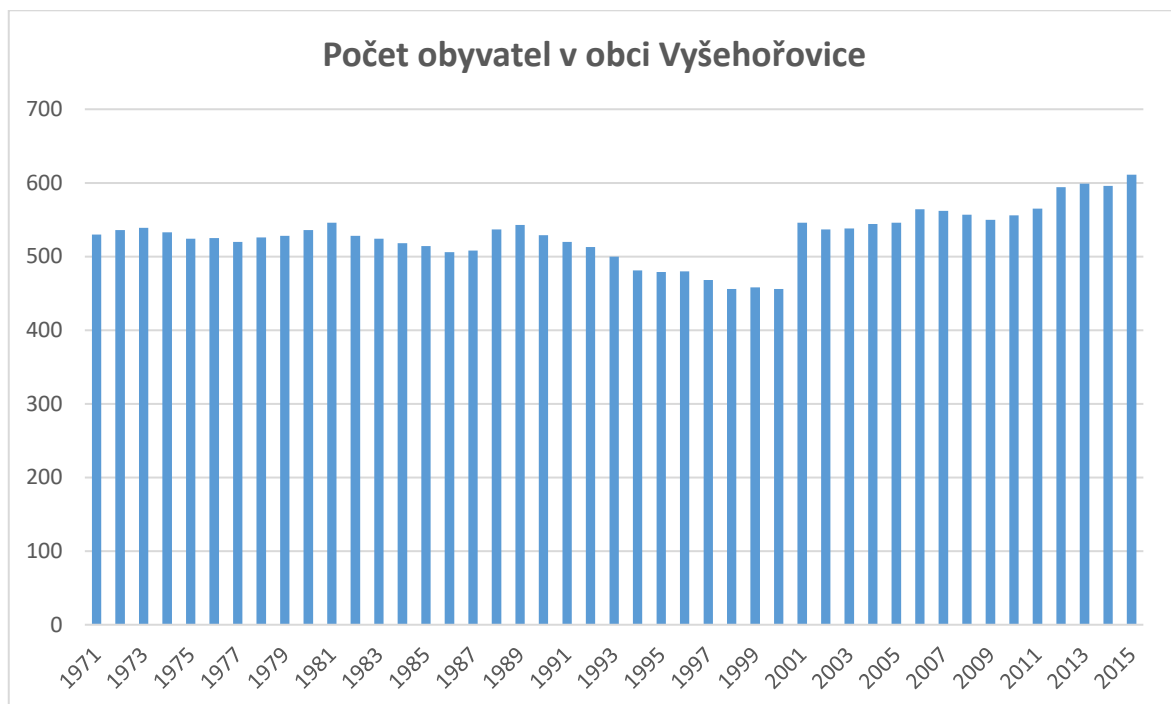
Až do roku 1524, kdy Vyšehořovice koupilo Staré a Nové město pražské, se zde vystřídalo velké množství držitelů. Při dělení majetku obou měst v roce 1527 připadly Novému Městu, kterému je pak v roce 1527 zkonfiskoval Ferdinand I. Staly se tak součástí panství Přerov nad Labem a tvrz, která tak ztratila rezidenční funkci, počala být používána převážně jako hospodářský objekt. Za úpadkové období se považuje období v 17. a 20. století už z toho důvodu, že v během 30. leté války byla obec zničena švédskými vojsky sídlícími v okolí. Tak jako v celé zemi krutě zasáhla do života místních lidí I. světová válka, mnoho mužů bylo nuceno narukovat a bohužel se z nich většina nikdy nevrátila domů. Na památku zemřelých během I. světové války, byl na návsi obce postaven pomník. Mezi další období, které negativně zasáhlo rozvoj obce bylo období socialismu, z toho důvodu, že obec byla zařazena do kategorie ostatních sídel tzv. bez státní podpory, výstavby rodinných domů a veřejných investic, to důvodu zaostala výstavba jakékoliv občanské vybavenosti (oficiální stránky obce Vyšehořovice, 2017).

4.3 Demografické údaje obce

4.3.1 Obyvatelstvo

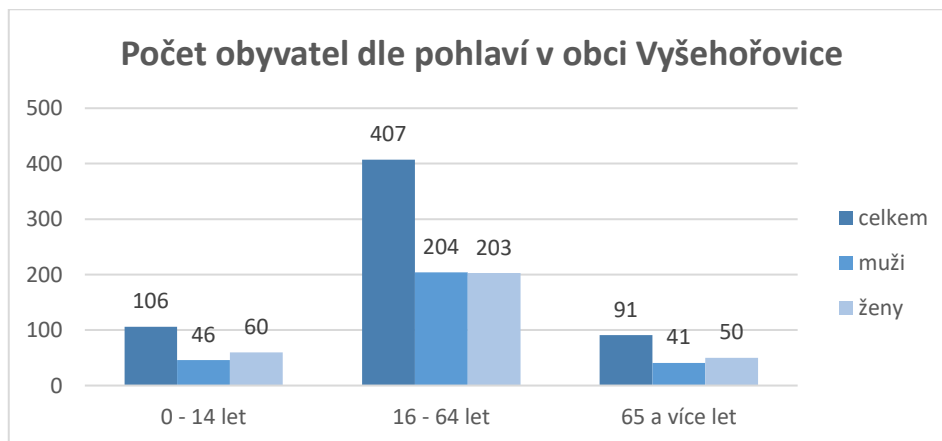
K roku 31. 1. 2015 žije v obci Vyšehořovice s částí Kozovazy 604 obyvatel. Z údajů z grafu lze vyčíst, že po revolučním roce 1989 počet obyvatel klesal, dokonce v roce 2001 byl počet obyvatel nejmenší za posledních 44 let. Ale od tohoto roku počet obyvatel výrazně rostl a v současné době je v obci nejvíce obyvatel od roku 1971.

Graf 1 Vývoj obyvatel v obci k roku 2015

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2017)

Graf 2 Struktura složení obyvatel dle pohlaví v obci k 31. 12. 2015

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2017)

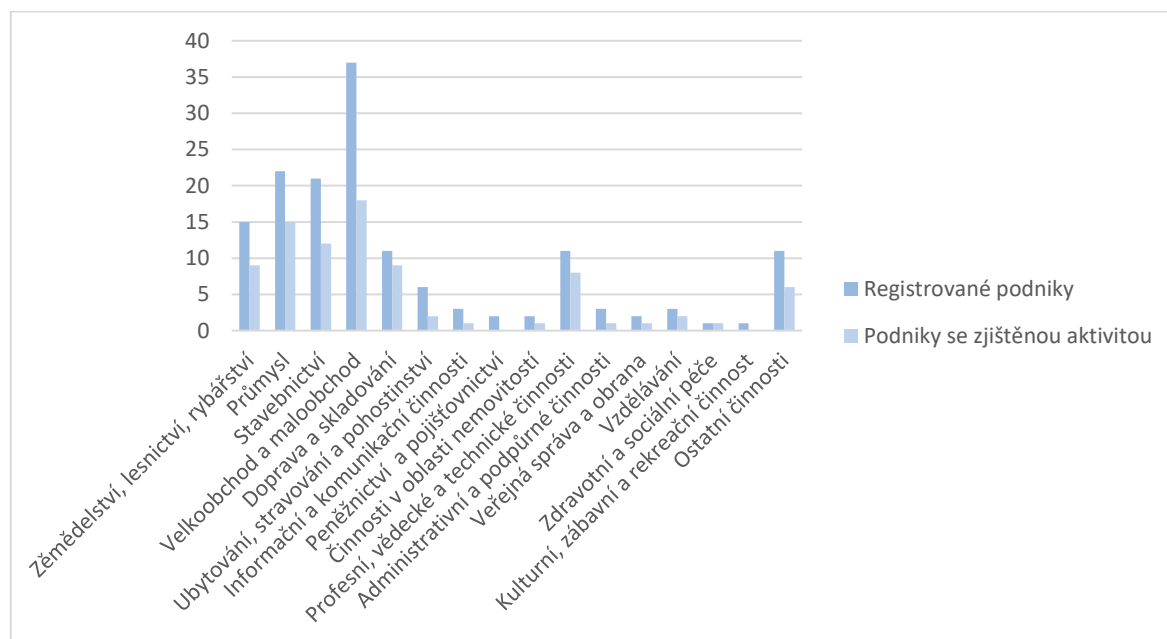
Sledování obyvatelstva v obci dle věkové kategorie je k 31. 12. 2015 vždy téměř vyrovnaný, pokud se jedná o porovnání žen a mužů. Ve věkové kategorii 16–64 let se objevila výjimka, kdy je více mužů než žen, ačkoliv je to pouze o jednu jednotku. Až na tuhle tu výjimku, je vždy počet žen v obci vyšší než počet mužů.

4.4 Ekonomická aktivita v obci

V obci Vyšehořovice se nacházejí 3 zaměstnavatelé, kteří zprostředkovávají zaměstnání pro místní obyvatelstvo, ale nejen pro ně. Jedna z nich je firma HEVEA a. s., která se nachází přímo na návsi v obci Vyšehořovice, 2 minuty od autobusové zastávky a je to firma zabývající se lisovnou plastů. Další zaměstnavatel je AGRO Vyšehořovice zemědělská a obchodní, a.s. společně se Statkem, který ale slouží pouze jako administrativní firma. Obě firmy se nacházejí v areálu družstva a rovněž na návsi ve Vyšehořovicích. V druhé části obce v Kozovazech, se nachází další zaměstnavatel, konkrétně Hotel Lony a restaurace u Lonských (informace od starosty obce, 2017).

Všeobecně v obci převyšuje počet registrovaných podniků fyzických osob a to konkrétně 137 podniků. Celkem se v obci nachází 156 registrovaných podniků a 88 podniků se zjištěnou aktivitou (Český statistický úřad k 31. 12. 2016).

Graf 3 Zaměstnanost v obci v rámci odvětví 31.1. 2016

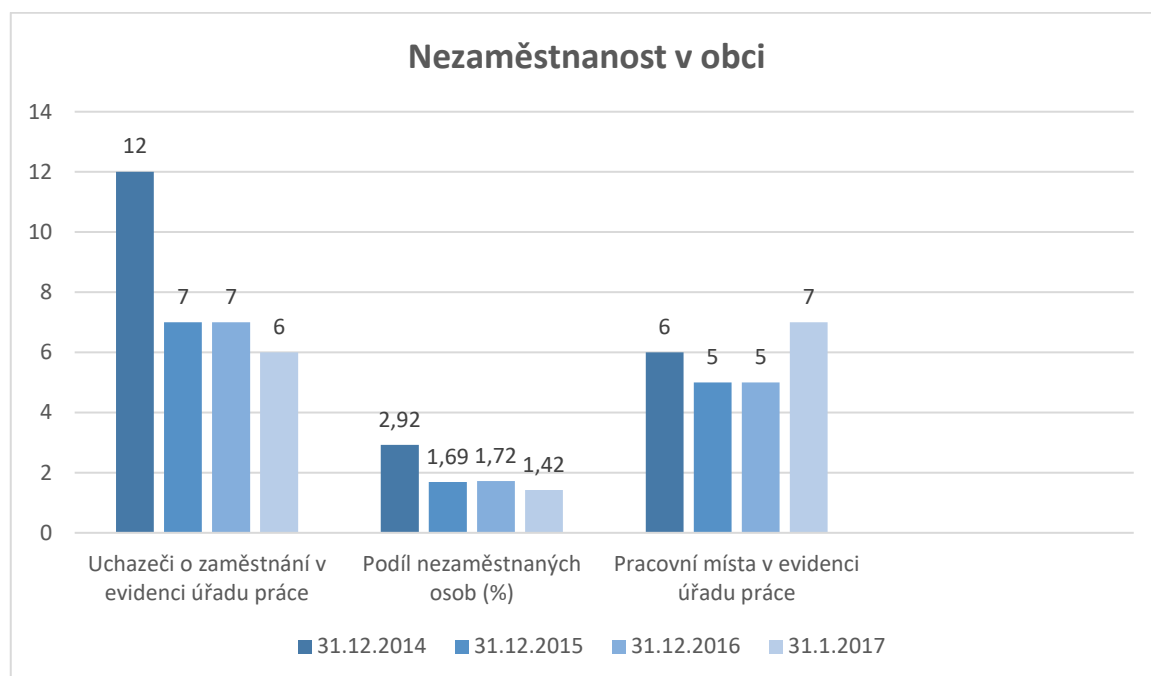
Zdroj: (vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2016)

Z výše uvedeného grafu, lze vyčíst, že největší zastoupení má velkoobchod a maloobchod, kteří patří do skupiny G, následuje kategorie průmysl patřící do skupiny B-E a v neposlední řadě, ale neméně důležitý je kategorie stavebnictví patřící do skupiny F.

4.4.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost obce za leden 2017 tvoří uchazeči ve věku mezi 15-64 let a je tím myšleno obyvatelstvo, které se řadí mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo a jsou schopni si najít práci a tato skupina uchazečů tvoří v obci 6 lidí z celkového obyvatelstva 407 ve věku 15–64 let. Podíl nezaměstnaných osob z celkového počtu obyvatelstva tvoří 1,5 % a v současné době obec nabízí 4 volná pracovní místa (portál Ministerstva práce a sociálních věcí, 2017).

Graf 4 Nezaměstnanost v obci v letech 2014-2017

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat ČSÚ, 2017)

Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce, procentuální podíl nezaměstnaných osob a počet pracovních míst v evidenci úřadu práce byl nejvyšší v roce 2014 a po tomto roce mají následující 3 roky data klesající tendenci, což je pozitivní jev. Nejnižší procentuální podíl nezaměstnaných osob v obci byl v lednu 2017 a nejvyšší nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce byla také v lednu 2017.

4.4.2 Dopravní spojení obce

Obec se nachází cca 30 km od Prahy, která je velmi snadno dostupná z důvodu 5 km sjezdu u města Jirny na dálnici D11 nebo blízkost silnice I. třídy Poděbradská směr Praha Černý most. Obcí projíždí autobusová linka č. 412 a to i dvakrát do hodiny směrem do města Čelákovice a opačným směrem do města Český Brod (oficiální stránky obce Vyšehořovice, 2017).

4.4.3 Spolky a sdružení

V obci se nacházejí dva nejvýznamnější spolky, Sbor dobrovolných hasičů a TJ Sokol Vyšehořovice.

Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1924, bylo přihlášeno 92 členů a prvním velitelem sboru byl Bedřich Hošek. Současným velitelem SDH je Jiří Toth. Členskou základnu tvoří Družstvo mladých hasičů s celkem 27 hasičů a je tvořeno Družstvem mladších žáků, Družstvem dorostu a Družstvem starších žáků, dále je tvořeno Soutěžním družstvem muži tvořeno 10 členy a Soutěžním družstvem ženy tvořeno 12 členy. Společně s obcí Jirny, Čelákovice, Nové Jirny, Šestajovice, Sedlčánky, Nehvizdy, Zápy, Úvaly, Zlatá a Škvorec patří SDH do 6. okrsku Okresního sdružení hasičů Praha – východ. Sbor dobrovolných hasičů se aktivně zapojuje do dění v obci a v častých případech vystupuje jako hlavní organizátor kulturních akcí jako je Rozsvícení vánočního stroměčku nebo hasičské a plesové zábavy (oficiální stránky SDH Vyšehořovice, 2017).

Klub TJ Sokol Vyšehořovice byl založen v roce 1937 pod názvem Sokol Vyšehořovice a jeho hlavním účelem bylo organizovat činnost v rámci zapojení do sportovních, tělovýchovných i turistických akcí a pomáhat vytvářet dobré materiální a tréninkové podmínky. Do roku 1996 tým nedosahoval žádných velkých výsledků. Až po změně vedení a příchodu nového výkonného výboru pod vedením Vladimíra Bláhy, který je místopředsedou klubu dodnes, byl vytvořen nový strategický plán, který byl zaměřen na finanční, hráčskou a soutěžní kvalitu a úroveň. V současné době klub dosahuje velmi úspěšných výsledků, a proto mohl v sezóně 2015/2016 postoupit poprvé do krajské soutěže

do I. B třídy a tzv. přepsat historii vesnické kopané (oficiální stránky TJ Sokol Vyšehořovice, 2017).

Stejně jako SDH tak i TJ Sokol Vyšehořovice organizuje některé akce v obci jako je například maškarní ples pro dospělé a je hlavním organizátorem dětského dnu, který se každoročně koná na fotbalovém hřišti v obci (informace od starosty obce, 2017).

4.5 Charakter zástavby

Na základě blízkosti k Praze se jedná o velmi lukrativní území. Z hlediska rozvoje regionu se jedná o perspektivní území, které si zachovává především funkci bydlení a funkci zemědělskou.

V obci z dlouhodobého hlediska nelze rozšiřovat zástavbu, pokud ano tak to maximálně v řádu jednotek, z toho důvodu, že celá obec je obehnaná chráněným ložiskovým územím žáru vzdorných jílu. Jedná se o jediné naleziště v Evropě, které je chráněné státem, kde je tmavě šedivý žáru vzdorný jíl, který se používá do vysokých pecí jako vystýlka stěn.

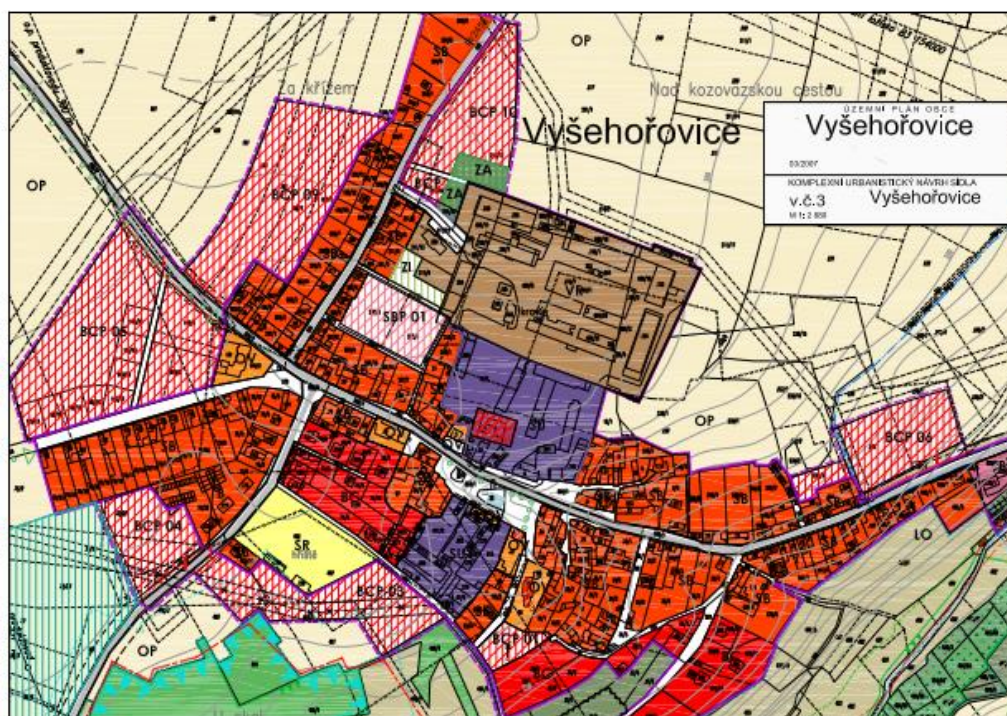
V roce 2001 přišla obci šokující zpráva, do roku 2020 musí být obec zlikvidována z důvodu nalezišť tmavě šedivého žáru vzdorného jílu a od toho roku začal velký boj o území se státem, s Ministerstvem průmyslu a obchodu a s Ministerstvem životního prostředí. Nakonec se podařilo vybojovat území a obec byla vyjmuta, ale chráněné území kolem obce stále zůstává (informace od starosty obce, 2017).

4.5.1 Územní plán

Dne 27. 12. 2006 byl obecním zastupitelstvem schválen návrh územního plánu Vyšehořovice s částí Kozovazy a tím byla dovršena 4letá snaha o vypracování ÚPD.

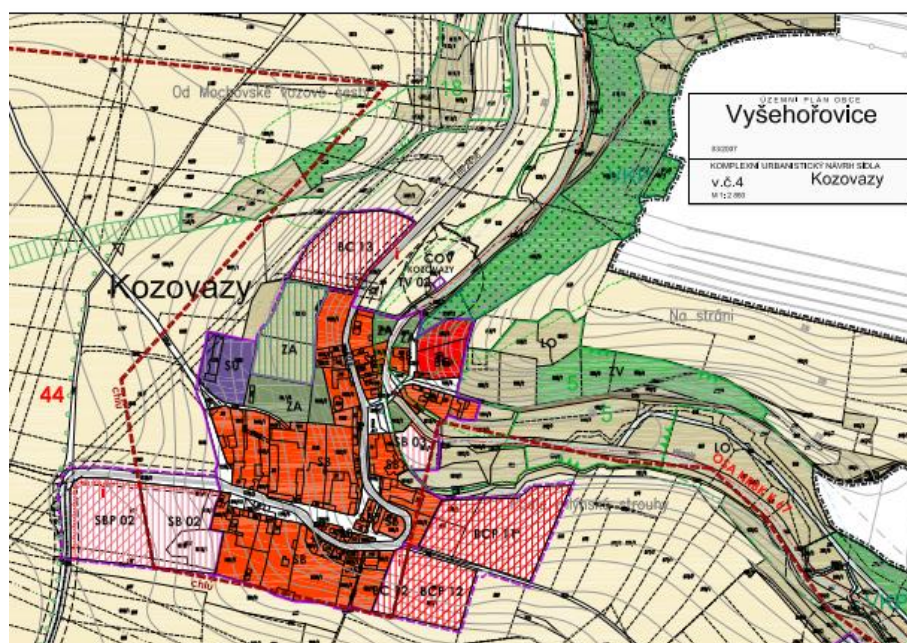
Jedná se o velmi důležitý dokument, který rozhoduje, jakým způsobem se obec bude vyvíjet a rozšiřovat, jaké stavební práce budou v obci probíhat (oficiální stránky obce Vyšehořovice, 2017).

Obrázek 1 Územní plán Vyšehořovice

Zdroj: (www.vysehorovice.cz, 2017)

Obrázek 2 Územní plán částí obce Kozovazy

Zdroj: (www.vysehorovice.cz, 2017)

4.6 Rozpočet obce

V měsíci červen byl na radě zastupitelstva podán návrh na rozpočet obce a následně byl rozpočet obce schválen. Na rok 2017 je předpokládán rozpočet s celkovými příjmy na 8 405 400 Kč a celkové výdaje ve výši 8 405 400 Kč.

Mezi příjmy obce patří s nejvyšší položkou příjmy jako daňové, kapitálové, z rozpočtu a poplatky, které činí 7 059 800 Kč. Dále mezi příjmy obce patří lesnictví, těžební průmysl, pitná voda s částkou 499 000 Kč, kanalizace ve výši 425 000 Kč, předškolní zařízení, bytové hospodářství, rozvoj bydlení, bytové a nebytové hospodářství, pohřebnictví, komunální služby a územní rozvoj, sběr a odvoz komunálních odpadů, využívání a zneškodňování komunálních odpadů, ostatní ochrana půdy a spodní vody, osobní asistenční pečovatelská služba, činnost místní správy, příjmy a výdaje z úvěrových finančních operací a převody vlastním fondům v rozpočtu ve výši 115 500 Kč.

Mezi výdaje obce patří ozdravení hospodářských zvířat a veterinární péče, lesnictví, silnice, pozemní komunikace ve výši 756 000 Kč, provoz veřejné silniční dopravy, pitná voda 750 000 Kč, kanalizace a ČOV ve výši 450 000 Kč, vodní díla v zemědělské krajině, předškolní zařízení, kronika, obecní rozhlas, záležitost kultury, tělovýchovná činnost, využití volného času dětí a mládeže, pomoc zdravotně postižení, bytové hospodářství, nebytové hospodářství, veřejné osvětlení, komunální služby a územní rozvoj, sběr a svoz nebezpečných odpadů, sběr a svoz komunálních odpadů, veřejná zeleň, pečovatelské služby, krizové řízení, bezpečnost a veřejný pořádek, požární ochrana, zastupitelé, místní správa ve výši 1 540 300 Kč, bankovní služby, převody vlastním fondům (vodné, stočné) a splátky úvěrů (oficiální stránky obce Vyšehořovice, 2017).

Obec se aktivně zapojuje do podporování místních, kulturních a veřejných akcí a podporuje místní spolky. Minulý rok obec poskytla finanční podporu na realizaci dětského dne ve výši 10 000 Kč, poskytla dotaci TJ Sokol Vyšehořovice ve výši 90 000 Kč a také podporuje plesové a hasičské zábavy.

V nejbližší budoucnosti ze zbylých financí z rozpočtu, přičemž 4 miliony jsou investované do provozu obce a zbylé 4 miliony budou investované do stavebních prací v obci. Mezi stavební práce pro tento rok budou patřit hlavně opravy veškerých chodníků

v obci a zbytek peněz bude investováno do opravy veškerých obecních cest v obci, kterými jsou myšleny cesty, které nespravuje správa silnic (informace od místostarostky obce, 2017).

4.7 Političtí aktéři v obci

V současné době politické prostředí v obci je tvořeno převážně Sdružením nezávislých kandidátů. Dokazuje to i to, že současní členové zastupitelstva jsou členové SNK-za spokojený život všem Vyšehořovice a Kozovazy a SNK-pro Vyšehořovice (Český statistický úřad, 2017).

Proč je v obci právě tolik volebních stran se starosta obce k tomu vyjádřil tímto způsobem: „*Jsem rád, že v obci nevzniká nepřiměřené množství politických stran, kdyby začalo vznikat velké množství politických stran, bylo by to známka toho, že něco dělám špatně a lidé nejsou s mojí funkcí spokojeni*“ (informace od starosty obce, 2017).

Starosta obce se v obci volí na základě rozhodnutí zastupitelstva obce. Členové zastupitelstva navrhnou kandidáty na starostu obce a poté individuálně bez ohledu jakou politickou stranu zastupují, zvolí svého vybraného kandidáta. Z toho důvodu se nedá hovořit o koalici, pokud je rozhodnutí individuální. Jedná se o konsensuální volbu starosty obce.

Současný starosta obce započal svou politickou kariéru v obci už v roce 1998 jako člen zastupitelstva. Ve funkci člena zastupitelstva vydržel jedno funkční období do roku 2002. Od roku 2002 se stal místostarostou obce a tuto funkci vykonával jedno funkční období do roku 2006. V roce 2006 se stal starostou obce a místostarostou obce se stal původní starosta obce. V současné době je v této funkci už třetí funkční období (informace od členů zastupitelstva, 2017).

4.7.1 SNK-spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy

Tato politická strana pod tímto názvem se kandidátce objevila po prvé v roce 1990. Za hlavní představitele této politické strany se považuje nejvyšší vedení obce. Těmi byli poslední 3 starostové obce, pan Alexandr, pan Kratochvíl, současný starosta obce pan Stehlík a současná místostarostka paní Štecherová. Od roku 1994 tato strana vyhrává volby do zastupitelstev. S tím, že od roku 1994 byli minimálně 5 členové z této strany voleni do

9členného zastupitelstva. Pouze rok 2006 se stal výjimku, kdy tato strana měla mezi členy zastupitelstva pouze 4 představitele.

4.7.2 SNK-pro Vyšehořovice

Oproti SNK-spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy se tato politická strana považuje za poměrně novější. Po prvé se objevila na kandidátce v roce 2006. S tím, že tento jediný rok, měla tato politická strana stejný počet členů zastupitelstva jako výše uvedená a to 4 členy. Od roku 2010 měla zatím vždy 2 zástupce této politické strany mezi členy zastupitelstva. Hlavním představitelem této strany je Jiří Toth, který po prvé v roce 2006 vytvořil kandidátku proti současnému starostovi obce (Český statistický úřad, 2017).

4.8 Volby do zastupitelstva obce v letech 2006-2014

V této části práce je prováděna komparace výsledků komunálních voleb v letech 2006-2014 v obci Vyšehořovice. Ve všech volbách do zastupitelstev bylo vždy volené devítičlenné zastupitelstvo včetně starosty obce. Během sledovaných let se na kandidátkách objevovaly stejné politické strany, ale s jinými názvy, jednalo se o Nezávislé kandidáty nebo Komunistickou stranou Čech a Moravy. V roce 2002 se na kandidátní listině objevila pro obec nová politická strana, kterou byla strana Ing. Ilona Luštinová, ale pro velmi nízkou dalo by se říct žádnou podporu voličů se dalších voleb do zastupitelstva v roce 2006 neúčastnila (Český statistický úřad, 2017).

4.8.1 Volby v roce 2002

V roce 2002 při volbách do zastupitelstva byly vytvořeny tři kandidátky. Komunistická strana Čech a Moravy, Sdružení nezávislých a Ing. Ilona Luštinová. Volební účast byla 59,38 %, celkem bylo zapsáno 421 voličů a vydáno 250 obálek. Výsledky voleb byly jednoznačné, 66,84 % získala strana Sdružení nezávislých s 1 318 hlasů z celkových 1972 hlasů. Následovala Komunistická strana Čech a Moravy s 26,52 % z celkového počtu hlasů a jako poslední skončila Ing. Ilona Luštinová s 6,64 % z celkového počtu hlasů. Jako starosta obce byl zvolen pan Krátochvíl a jako místostarosta pan Stehlík.

Obrázek 3 Volby do zastupitelstva 2002

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
Komunistická strana Čech a Moravy	523	26,52	9	2
Sdružení nezávislých	1318	66,84	9	7
Ing. Ilona Luštinová	131	6,64	1	0

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat www.volby.cz, 2017)

4.8.2 Volby v roce 2006

V roce 2006 byly vytvořeny opět jako předcházející volební období tři kandidátky. Jedná představovala Komunistickou stranu Čech a Moravy, druhá strana SNK-za spokojený život všem a třetí kandidátka Nezávislý kandidáti Vyšehořovice. V tomto roce byla volební účast 62,81 %, odevzdaných obálek bylo celkem 277 a hlasy, které vstoupily v platnost bylo 2 278. Tyto volby do zastupitelstva obce vyhrála strana SNK-za spokojený život všem 45,79 % hlasů, ale těsně za ní s 44,69 % byla strana Nezávislých kandidátů Vyšehořovic a na posledním místě skončila Komunistická strana Čech a Moravy s pouhými 9,53 %. Zastupitelstvo obce potom tvořili převážně členové strany Nezávislých kandidátů Vyšehořovic, SNK-za spokojený život všem a pouze jeden člen zastupitelstva byl z Komunistické strany Čech a Moravy.

Starostou obce byl zvolen nově pan Stehlík, s tím, že pan Kratochvíl, předchozí starosta obce, se stal místostarostou obce.

Obrázek 4 Volby do zastupitelstva 2006

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
Nezávislý kandidáti Vyšehořovice	1 018	44,69	9	4
Komunistická strana Čech a Moravy	217	9,53	9	1
SNK-za spokojený život všem	1 043	45,79	9	4

Zdroj: (vlastní zpracován dle dat www.volby.cz, 2017)

4.8.3 Volby v roce 2010

V roce 2010 se opět na kandidátní listině objevila strana Nezávislých kandidátů Vyšehořovic, na druhé kandidátce strana, která už na kandidátce objevila, ale tentokrát se tam objevila s částečnou změnou názvu, SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy a na třetí kandidátce strana Sdružení KSČM a NK. Při 70,59 % účasti při volbách, získala nejvíce počet hlasů konkrétně 1921 hlasů, což tvořilo 69,23 % z celkového počtu hlasů SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy, dále s 27,14 % počtem hlasů Nezávislý kandidáti Vyšehořovice a na posledním místě s 6,64 % Sdružení KSČM a NK. Opět členové zastupitelstva byli převážně z politické strany SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy a pouze 2 zastupitelé byli ze strany Nezávislí kandidáti Vyšehořovice. Tento rok do funkce starosty obce nastoupil pan Stehlík, který předcházející dvě funkční období byl na pozici místostarosty obce. Řadí se mezi nezávislé kandidáty a je členem politické strany SNK-spokojený život všem obec Vyšehořovice. Místostarostkou obce byla zvolena Zuzana Štecherová, která do té doby na obecním úřadě pracovala jako účetní a jako administrativní pracovnice.

Obrázek 5 Volby do zastupitelstva 2010

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	Název	abs.		
Nezávislí kandidáti Vyšehořovice		27,14	9	2
SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice		69,23	9	7
Sdružení KSC a NK		6,64	9	0

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat www.volby.cz, 2017)

4.8.4 Volby v roce 2014

V posledních volbách do zastupitelstva byly vytvořeny dvě kandidátky na jedné se objevila politická strana SNK-spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy a na druhé kandidátce se objevila strana SNK-pro Vyšehořovice. Volební účast 65,33 % byla téměř srovnatelná s volební účastí v roce 2002 a 2006. Bezkonkurenčně s 1956 hlasů, vyhrála strana SNK-spokojený život všem a s pouhými 686 hlasy skončila jako druhá strana SNK-pro Vyšehořovice. Z druhé kandidátky se do členů zastupitelstva dostali pouze dva navrhuující. Z těchto výsledků voleb lze usoudit, že současné zastupitelstvo obce je tvořeno hlavně členy politických stran Stranově nezávislých kandidátů. Při těchto volbách byl opět zvolen starostou obce pan Stehlík s 251 hlasy a místostarostkou obce je paní Štecherová s 213 hlasy.

Obrázek 6 Volby do zastupitelstva 2014

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
	abs.	v %		
SNK za spokoj. život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy	1 956	74,03	9	7
SNK pro Vyšehořovice	686	25,97	9	2

Zdroj: (vlastní zpracování dle dat www.volby.cz, 2017)

4.9 Rozbor rozhovorů

Respondenti, s kterými byli prováděny rozhovory byli převážně ze stran SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy, SNK-pro Vyšehořovice a se současnými 9 členy zastupitelstva včetně se současným starostou obce Karlem Stehlíkem a místostarostkou Zuzanou Štecherovou. Jako 10 respondenta pro rozhovor jsem si vybrala Jiřího Totha, který v roce 2014 vytvořil vlastní kandidátku proti starostovi.

4.9.1 Sestavování kandidátních listin

Starosta obce je nezávislý kandidát a je členem SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy. Při vytváření své kandidátky a výběru členů, si starosta obce volí cestu především takovou, že s lidmi mluví, komunikuje a zjišťuje, kteří lidé mají zájem o činnosti v obci, o obec jako takovou a jestli mohou obci přinést nějaké zkušenosti, vylepšení apod. Podle těchto poznatků se starosta rozhoduje o členech, které obsadí na svou kandidátku. Pořadí na kandidátce určoval starosta obce podle toho, jak a který člen chtěl nejvíce obec změnit, a hlavně chtěl spolupracovat.

Druhá kandidátka SNK-pro Vyšehořovice byla sestavena především z řad lidí, kteří se už nějakým způsobem dostali do podvědomí lidí. Především se jednalo o lidi z řad členů TJ Sokol Vyšehořovice. Leaderem SNK-pro Vyšehořovice byl Jiří Toth, jak on sám řekl, snažil se vytvořit takovou kandidátku a chtěl, aby v ní byli zastoupeni takoví lidé, kteří

nesouhlasí se současným starostou obce a chtějí kompletně změnit způsob jednání s lidmi v obci a bude se především hledět na blaho občanů v obci. Jak on sám řekl, právě takový to nesouhlas k současnému starostovi obce mu uškodila u voličů, protože nešel do voleb s objektivními názory, objektivními cíli, ale už na začátku voleb byl velmi subjektivní. Při posledních volbách do zastupitelstva se z řad členů SNK-pro Vyšehořovice dostali do zastupitelstva pouze 2 členové, konkrétně Milan Brožek, jedná se o dlouholetého člena TJ Sokol Vyšehořovice a tímto způsobem se dostal do podvědomí lidí, a to byl hlavní důvod proč z 18 místa na kandidátce se dostal na místo 9 a stal se členem zastupitelstva. Druhým členem zastupitelstva z řad SNK-pro Vyšehořovice se stal Pavel Zeman, který se dostal z místa 17 na místo 8.

4.9.2 Problémy obce

Mezi hlavní problém obce, na kterém se shodli všichni dotazovaní respondenti je nedostatek finančních prostředků pro obec. Dotace od EU nejsou v naší obci možné z toho důvodu, že EU poskytuje dotace pouze obcím, které mají nad 2000 obyvatel a ministerstvo životního prostředí poskytuje dotace obcím, které mají do 500 obyvatel. Vyšehořovice má 604 obyvatel, proto je obec závislá pouze na tom, jaké finanční prostředky obci poskytne stát, krajský úřad a ministerstva. Další finanční prostředky obec získává prostřednictvím daní od státu.

Podle starosty obce by obec potřebovala minimálně 150 milionů korun k tomu, aby za velmi krátké období obec dosáhla požadovaných a potřebných změn a aby obec vypadala podle představ obyvatel. To znamená, kompletní výměna chodníkových potahů, vybudování zámkové dlažby, vytvoření celkové dopravní komunikace a také kompletní výměna vedení veřejného osvětlení. Konkrétní finanční pomoc od obyvatel obce může obec přijímat pouze prostřednictvím finančních darů do mateřské školky nebo prostřednictvím zájmových spolků v obci. Samozřejmě existují v obci lidé, kteří mají zájem finančně pomoci obci, ale u takových investorů se jedná především o osobní důvody.

Jeden z technicko-komunálních problémů je kapacita mateřské školky v obci. EU určila počet m², které potřebuje každé dítě v mateřské školce. Z toho důvodu se snížilo množství dětí, které mohlo být v místní mateřské školce, konkrétně na 20 dětí. Ty děti, které

se do kapacity školky nevejdou, musí dojíždět do okolních školek do měst jako Čelákovice nebo Nehvizdy. Tento problém s kapacitou školky je také způsoben trendem přistěhování na venkov a nárůst dětí ve velmi krátké době. Samozřejmě se tato situace může za 3 roky změnit, už z toho, že děti odrostou a opět školka nebude plně obsazená.

Mezi současný nejvýraznější problém v obci se momentálně považuje nedostatek míst v ZŠ Čelákovice pro děti. Děti z Vyšehořovic, pokud nemají staršího sourozence v ZŠ Čelákovice, tak nemohou do ZŠ Čelákovice nastoupit, ale musí chodit do ZŠ Nehvizdy. Tyto dvě města jsou od obce téměř stejně vzdálená. Za hlavní problém se považovalo špatné dopravní spojení mezi obcí a městem Nehvizdy. Do města Čelákovice jezdí přímá autobusová linka, ale do Nehvizd nejezdí z Vyšehořovic žádná autobusová linka a děti by musely přestupovat v 3 km vzdálené obci Mochov na autobus, který už do města Nehvizdy jede. Což by samozřejmě pro začínající školáky bylo velmi složité a nebezpečné. Z toho důvodu starosta obce vyjednal s Ropidem-Pražská integrovaná doprava školní autobus, který školáky do města Nehvizdy ráno odveze přímo před školu a odpoledne přiveze domů na náves obce. Dotazovaní respondenti tuto situaci ve finále zhodnotili velmi pozitivně. Z toho důvodu, že ZŠ Nehvizdy patří mezi novější stavby, oproti ZŠ Čelákovice. Jedná se o stavebně velmi pěknou budovu, ve všech prostorách školy je zabudovaná klimatizace, ve třídách jsou senzory hlídající kyslíky a senzory hlídající světlo. Z toho důvodu děti mají v ZŠ Nehvizdy naprostý komfort a pohodlí.

Obec je ekonomicky zatížena úvěrem na kanalizaci ve výši 6 milionů korun a na rok 2017 je povinna platit finanční společnosti měsíční splátky ve výši 56 298 Kč. Úvěr byl poskytnut z důvodu vybudování nové kanalizace v obci a její části Kozovazy.

Jak sám starosta obce včetně místostarostky obce zhodnotili situaci při řešení problémům v obci. Některé problémy se dají řešit, ale bohužel některé ne a z toho důvodu je nutné lidem vysvětlit a dát jim takové argumenty, které jsou potřeba k tomu, aby pochopili, proč se některé problémy nedají řešit a naopak, jakým způsobem se některé problémy řeší a které problémy se upřednostňují oproti ostatním.

4.9.3 Konfliktní linie

Většina dotazovaných respondentů odpověděli na otázku, zda v obci existuje nějaká konfliktní linie, odpověděli všichni jednoznačně. V obci neexistuje žádná forma konfliktní linie.

Pouze dva respondenti, konkrétně místostarostka obce Zuzana Štecherová a člen zastupitelstva Pavel Zeman, se vyjádřili k volbám v roce 2014 a vytvoření kandidátky s leaderem Jiřím Tothem proti starostovi obce Karlu Stehlíkovi. Tuto situaci zhodnotili tak, že určitým způsobem se jednalo o náznak veřejného konfliktu, který by mohl vést k tvorbě konfliktní linii. Ale po skončení voleb, při kterých bezkonkurečně vyhrála kandidátka starosty obce se na to hned zapomnělo a dále se k tomu nikdo nevyjadřoval.

Reakce starosty obce na konkrétní otázku, jestli se ho tato situace nějakým způsobem dotkla, byla jednoznačná: *„Ačkoliv se nacházíme v malé obci, stále je tady kolem 600 obyvatel a byl by zázrak, kdyby jednou za čas se neobjevil někdo, kdo nesouhlasí s tím, jak to tady vedu, ale když jsem se to dozvěděl, jaká vznikla situace, o setrvání ve funkci jsem nějak zvlášť neusiloval, protože pokud bych se určitým způsobem bránil, došlo by ke konfliktu a mohlo by to uškodit obci, samozřejmě jsem nakonec rád, že volby v roce 2014 dopadly tak, jak dopadly, už z toho důvodu, že jsem měl s obcí na následující funkční období veliké a rozhodující plány.“*

Za určitý náznak konfliktu, který by mohl vést k tvorbě konfliktní linie v obci je rozdělení obyvatel na starousedlíky x nově přistěhovalé. Lze předpokládat, že lidé, kteří se do obce přistěhují z města někdy i přímo z Prahy, mají jiný názor na společenský a osobnostní život v rámci obce v porovnání na předcházející bydliště. Ale převážně se jedná o to, že nově přistěhovalí jsou nuceni a dalo by se říct povinni se přizpůsobit místnímu životu a hlavně starousedlíkům, v některých případech je tato situace pro nově přistěhovalé neakceptovatelná. Jak sama místostarostka obce uvedla: *„Z toho důvodu, že mám na starost evidenci obyvatel, tak s nově přistěhovalými jsou jenom problémy, z toho důvodu, že si v obci nenahlásí trvalé bydliště a nechápu, jaký k tomu mají důvod. Potom se diví nebo budou divit, když přijdou s dítětem k zápisu do školky a jejich dítě nebude přijato do školky.“*

4.9.4 Styl místní politiky

Žádná výrazná politická angažovanost se v obci nenachází. V obci převyšují nezávislí kandidáti, kteří jsou následně i voleni mezi členy zastupitelstva. Styl místní politiky lze charakterizovat spíše jako bezkonfliktní než konfliktní.

Na základě sledování voleb v letech 2002-2014 si lze všimnout, že do voleb vždy vstupovaly jenom dvě politické strany nebo tři politické strany. Což je velmi dobré z toho důvodu, že obyvatelé se můžou rozhodnout mezi více politickými stranami, protože každá politická strana vstupuje do voleb s jinými myšlenkami, nápady nebo vizí.

Také pro zastupitelstvo obce je dobré, když členové zastupitelstva nejsou z jedné politické strany, což v našem případě při současném sledování složení zastupitelstva tak jednoznačné není. Současné zastupitelstvo obce se skládá ze 7 členů zastupitelstva z SNK-za spokojený život všem obec Vyšehořovice a Kozovazy a 2 členy SNK-vše pro Vyšehořovice. Politická různorodost v zastupitelstvu je výhodná v takovém případě, kdy zastupitelstvo rozhoduje o nějakém problému, kdy starosta dá problému základní myšlenku, ale zastupitelstvo obce dává problému lepší cíl, lepší postup k řešení, z toho důvodu je lepší politická různorodost, protože může dojít k lepšímu řešení problému.

Všechny zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná, ale bohužel účast veřejnosti jsou velmi nízká. Z toho lze usoudit, že o místní politický život se obyvatelé během 4letého období zastupitelstva obce a starosty obce příliš neúčastní. Naproti tomu, když se blíží období voleb, tak volební účast nikdy ve sledovaném období neklesla pod 60 %.

Na čem se shodl starosta obce a členové zastupitelstva? Především se chtějí vyvarovat jakýmkoliv konfliktům, které by způsobovaly především úpadek a nejvíce škod na obci. Dále chtějí, aby se obec stále více vyvíjela a aby obyvatelé v obci byli jenom spokojeni a aby nevznikaly důvody na stížnost na vedení obce.

5 Závěr

Tato bakalářská práce má charakter případové studie a hlavním cílem této práce bylo zjistit faktory, které ovlivňují formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice. Cílem prováděných rozhovorů bylo zjištění těchto faktorů, které mají za následek formování orgánů místní samosprávy.

V teoretické části práce jsou vysvětleny základní pojmy týkající se obce, obecních orgánů, vysvětlení komunálních voleb na obecní úrovni, tvorba konfliktní linie nebo tvorba koalic. Znalost těchto pojmů bylo nezbytné pro pochopení navazující praktické části práce.

Obec Vyšehořovice s částí Kozovazy se nachází ve Středočeském kraji v okrese Praha-východ, se svým počtem 604 obyvatel se řadí mezi malé obce. Za poslední 2 roky obec podstoupila výrazné změny, které vedly k celkovému zlepšení žití obce. Jednalo se o zavedení obecní čističky vody nebo o vybudování obecní kanalizace.

Z důvodu, že v obci nelze rozšiřovat zástavbu maximálně v rámci jednotek, bude v obci dlouhodobě převyšovat množství starousedlíků a místních lidí, kteří se už dlouhá léta znají. To vyvolává pocit jistoty a pocit bezpečí. Z dlouhodobého hlediska zde lidé budou spokojeni, protože nebudou muset tzv. bojovat s novou náplavou a s jejich zvyky z měst.

Na základě provedených rozhovorů, které byly velmi přínosné se zjistilo, jaká politická situace se v obci nachází. Zjistilo se, že se vždy při volbách v sledovaném období 2002-2014 tvoří minimálně 2 kandidátky, s tím, že pokaždé vyhraje kandidátka, kterou vytvořil sám starosta obce, což dokazuje to, že obyvatelé obce jsou s jeho funkcí spokojeni.

Účast obyvatel na politickém životě obce je prakticky žádná. Veškerá zasedání zastupitelstva, které se konají jednou za čtvrt roku a jsou veřejnosti přístupná, účast veřejnosti na nich je prakticky žádná. V roce 2002 se každý měsíc organizovala setkání občanů obce s vedením obce, ale i na těchto setkáních byla účast tak malá, že se nakonec tyto setkání zrušila. Pouze v období voleb starosty, místostarostky a členů zastupitelstva se zájem obyvatel o místní politiku zvyšuje, to dokazuje i to že průměrná účast voleb nikdy neklesla pod 60 %, pouze v roce 2002 klesla volební účast na 59,38 %.

Formování orgánů místní samosprávy v obci nejvíce ovlivňuje velikost obce. Jelikož se jedná o malou obec a žádná politická angažovanost zde neprobíhá, vše má ve své režii politicky nezávislý. Dále je formování orgánů ovlivněno pasivním přístupem k politickému životu v obci. Obyvatelé obce se zajímají o politiku pouze jednou za 4 roky, kdy se konají

volby. Jinak jejich zájem je velmi malý. V obci nejsou žádné koalice z toho důvodu, jelikož kandidáty na starostu obce navrhují přímo členové zastupitelstva. Volba starosty potom probíhá individuálně s tím, že každý člen zastupitelstva zvolí svého vybraného kandidáta na starostu obce bez ohledu na to, jakou politickou stranu představuje.

Všichni dotazovaní respondenti na otázku, jaké problémy obec má se shodli na tom, že mezi největší problém obce patří nedostatek financí. Z toho důvodu byla obec nucena se na rok 2017 zatížit finančním úvěrem v hodnotě 6 milionů Kč na obnovení vlastní obecní kanalizace, a právě toto rozhodnutí pro úvěr vyvolalo změny názorů mezi členy zastupitelstva.

Ačkoliv dochází mezi členy zastupitelstva k některým výměnám názorů, jejich cíle jsou stále stejné. Jakýmkoliv konfliktům se vyhýbat a udržovat v obci příjemnou přátelskou atmosféru, udržovat pocit bezpečí a jistoty, které povede ke spokojenému životu v obci.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003. ISBN 8021032111.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 9788024729084.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 9788074190698.

BUBENÍČEK, Václav, ed. *Obce jako aktéři politického procesu: komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005. ISBN 8021313269.

BUBENÍČEK, KUBÁLEK. Konfliktní linie v malých obcích. In: *Acta Politologica*. 2010(2). ISSN 18038220.

BUBENÍČEK, KUBÁLEK. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru. In: *Acta Politologica*. 2012(4). ISSN 18038220.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 9788024730615.

ČMEJREK, Jaroslav. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Kernberg, 2009. Basic. ISBN 9788087168103.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Praha: Credit, 2004. ISBN 8021311576.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 9788087197004.

JÜPTNER, Petr, Jiří SVOBODA a Jakub HUDÁK, ed. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2003. ISBN 8073080567.

Jüptner. Komunální koalice a politické systémy. *Politologická revue*. 2004(2), 80-101.

Jüptner. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. *Politologická revue*. 2003(2), 17-44.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Praha: Portál, 2002. ISBN 8071786284.

Obec Vyšehořovice s částí Kozovazy. Kronika obce Vyšehořovice s částí Kozovazy.

6.2 Legislativa

Zákon o obcích: Zákon č. 128/2000 Sb., [online]. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z WWW: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-obecni-zrizeni.html>

6.3 Internetové zdroje

Města a obce | ČSÚ pro Středočeský kraj. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xs/mesta_a_obce

Zaměstnanost, nezaměstnanost | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Oficiální stránky obce Vyšehořovice. Vyšehořovice [online]. Dostupné z WWW: <http://vysehorovice.cz/>

Spolky a sdružení v obci: Sdružení dobrovolných hasičů [online]. Dostupné z WWW: <http://sdhvysehorovice.mypage.cz/>

Spolky a sdružení v obci: TJ Sokol Vyšehořovice [online]. Dostupné z WWW: <http://www.sokolvysehorovice.banda.cz>

Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ. Volby.cz - Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Český statistický úřad, 2017. Dostupné z WWW: <http://volby.cz>

7 Přílohy

A Seznam respondentů

Karel Stehlík – starosta, SNK-za spokojený život

Zuzana Štecherová – místostarostka, SNK-za spokojený život všem

Ilona Illková – člen zastupitelstva, SNK-za spokojený život všem

Josef Fridrich – člen zastupitelstva, SNK-za spokojený život všem

Pavel Sotona – člen zastupitelstva SNK-za spokojený život všem

Jiří Fantík – člen zastupitelstva, SNK-za spokojený život všem

Vlastimil Brožek – člen zastupitelstva, SNK-za spokojený život všem

Pavel Zeman – člen zastupitelstva. SNK-pro Vyšehořovice

Milan Brožek – člen zastupitelstva, SNK-pro Vyšehořovice

B Osnova rozhovorů s respondenty

Formování orgánů místní samosprávy v obci Vyšehořovice

1. Stručná historie obce, charakter obce, kulturní vyžití obce.
2. Ideální určení obce Vyšehořovice, ideální vztah obce k investorům.
3. Problémy v obci, technicko-komunální, ekonomické nebo politicko-vztahové.
4. Rozhodnutí respondenta vstoupit do místní politiky, s jakými představami vstupoval do politiky a jaké zkušenosti získal.
5. Nachází se v obci identifikovatelné skupiny, existuje neformální rozdělení lidí v obci, existuje způsob společného jednání těchto skupin.
6. Kolik volebních stran se v obci nachází, jak se vybírají kandidáti na kandidátku, jak bylo určeno pořadí.
7. Nachází se v obci konfliktní linie a pokud ano tak jaký má charakter, existují v obci osobní spory a pokud ano tak jak se řeší.
8. Existuje v obci pocit místní identity, příslušnost k obci, nebo se jedná pouze o obec s charakterem bydliště.